

Behoort bij brief no. 940.400

Dit exemplaar bestaat uit 3 blz.

329.15

Stadssleepboten
Staking Rotterdam

Ex.no. 2

359

VERTROUWELIJK

STAKING PERSONEEL STADSSLEEPBOTEN IN DE ROTTERDAMSE HAVEN

Voor een goed begrip van dit arbeidsconflict lijkt het nuttig eerst het OVB (Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties) en de figuur van stakingsleider Leen van Os, summier te belichten.

Het OVB ontstond als gevolg van de toenemende hegemonie van het in Amsterdam zetelende CPN-partijbestuur, over de Rotterdamse afdelingen van de EVC (communistische Eenheids Vak Centrale). Het merendeel der Rotterdamse leden splitste zich in 1948 van de EVC af en formeerde een zelfstandige vakcentrale. Vanaf de oprichting vormden de OVB'ers een zeer gemengd politiek gezelschap, (anarchisten, communisten, trotskisten en vrije socialisten).

Destijds waren verschillende bestuurders aangesloten bij de Socialistische Unie, thans is het merendeel lid van de PSP. Mede op grond van het door het bestuur in het algemeen betoonde verantwoordelijkheidsgevoel, werd op 20-4-1955 de reeds eerder gevraagde Koninklijke goedkeuring verkregen.

Het OVB heeft momenteel ± 6.000 leden, waarvan het grootste deel in Rotterdam woonachtig is.

Leen van Os is reeds van de oprichting af bestuurslid van het OVB.

In 1963 ontstond er een conflict tussen Van Os en enige hoofdbestuurders van het OVB omtrent de toepassing van de statuten, waarin wordt gesteld, dat bezoldigde bestuurders geen functie mogen bekleden in een politieke partij. Dit conflict was er de oorzaak van dat de groep Verkeer Rotterdam (het OBV - Onafhankelijke Bedrijfsgroep Verkeer), waarin Van Os de belangrijkste figuur was, zich meer en meer autonoom ging opstellen. De algemene weerstandskas bleef echter onder berusting van het OVB. In het OBV bleef Leen van Os ook nadien de grote man.

Na de waarschuwingsstaking in november 1968 raakte hij echter in conflict met zijn mede-bestuurders, hetgeen o.m. een gevolg was van zijn autoritaire wijze van optreden gedurende deze staking. Van Os nam het initiatief en schorste op een door hem belegde ledenvergadering zijn opposanten. Dezen riepen op hun beurt een vergadering bijeen en schorsten Van Os. Hierop heeft Van Os een kort geding aangespannen om een uitspraak te verkrijgen over de rechtsgeldigheid

VERTROUWELIJK

- 2 -

van de door hem belegde vergadering, teneinde aanspraak te kunnen blijven maken op uitkering uit de centrale weerstandskas.

Het verloop en de achtergronden van de acties

Reeds in de zomermaanden van 1968 was er sprake van arbeids-onrust onder de sleepbootbemanningen in de Rotterdamse haven. De oorzaak hiervan was voornamelijk gelegen in de door de erkende vakbonden (waarvan de bij het NVV aangesloten Nederlandse Bond van Vervoerspersoneel - NBV - verreweg de grootste aanhang in de Rotterdamse haven heeft) overeengekomen ontwerp-CAO, welke niet door de leden werd aanvaard. De leden van de NBV waren tevens ontevreden over de manier waarop het vakbondsbestuur (d.m.v. een referendum) de mening van haar leden over dit voorstel vroeg. Een tweede bron van onrust was het plan van de sleepboot-maatschappijen om de machinisten te vervangen door een zgn. "ijzeren man" (automatisering van de machinebediening).

In oktober maakte het OBV gebruik van deze conflictsituatie. Haar actie werd ingeluid door de verspreiding van enkele manifesten, waarna enkele vergaderingen werden belegd. Het beleid van de NBV werd verworpen en Leen van Os kreeg een steeds vastere greep op het sleepbootpersoneel. Op een openbare vergadering, georganiseerd door het OBV, werd met meerderheid van stemmen besloten tot een 24-uurs "waarschuwingsstaking" op 11 november. Het NBV-bestuur werd vervolgens op een daarna plaatsvindende vergadering van die bond gedwongen de eisen van haar leden over te nemen en het overleg met de werkgevers te hervatten. Wederom werd overeenstemming bereikt tussen werkgevers en werknemers, waarbij de nieuwe hoofdeisen van de vakbonden werden ingewilligd. Het NBV-bestuur deed het echter ook deze keer niet goed volgens haar leden. Er zou te weinig contact met de leden tijdens de besprekingen zijn geweest, terwijl - ondanks de eerder daarop geuite kritiek - andermaal per referendum het oordeel van de leden werd gevraagd.

Het OBV bracht op dezelfde wijze als in oktober/november kritiek uit op het beleid van de NBV-bestuurders. Het geheel resulteerde weer in een staking (op 2 januari), ondanks de inspanningen van het NBV om deze te verijdelen.

VERTROUWELIJK

- 3 -

De gemoederen waren zelfs zodanig verhit, dat op 3 januari, met 316 stemmen voor en 162 stemmen tegen, besloten werd de staking voort te zetten. Bovendien sloot zich een gedeelte van de bemanningen van de Europort-sleepboten bij de stakers aan.

De rol van de CPN

De CPN heeft geen invloed kunnen uitoefenen op de gebeurtenissen van de laatste maanden in de Rotterdamse haven, daar zij in feite nagenoeg geen aanhang heeft onder het Rotterdamse haven-sleepbootpersoneel.

In de verslagen over de staking in het communistische dagblad "De Waarheid" werd, zoals begrijpelijk, de leidende rol van Leen van Os niet ter sprake gebracht. Wel stelde "De Waarheid" zich achter het optreden van de stakers op 11-11-1968 en werd het NBV-beleid bekritiseerd. Nadat bekend werd dat het NBV zich achter de eisen van haar leden stelde, verspreidde het CPN district Rotterdam een pamflet, waarin werd opgeroepen lid te blijven van het NBV, teneinde de eenheid van actie te bestendigen. Op 31 december werd opnieuw een pamflet verspreid, waarin o.a. de positieve punten van het "ontwerp-accord" werden vermeld, waarmee de CPN haar reserves liet blijken t.a.v. de voorgenomen staking in het nieuwe jaar.

8 januari 1969.

VERTROUWELIJK